Szakonyi Károly

Délelőttök, esték

Délelőtt egészen más volt a forgalom a vendéglőben, mint délután vagy este. Különösen nyáron. Saroküzlet volt, mindkét utcára bejárattal, az ajtók üvegezettek voltak, lehettek is, mert a biztonságot a spaletták jelentették éjszakára. A vaspántos, tölgyfa deszkás lapjaik nappal harmonikásan összehajtva álltak kétfelől, zárórakor csak össze kellett húzni őket, és a kallantyúra rákattintani a lakatot.

A fiú szeretett az ajtónál ácsorogni, és nézni az utcát, ahol mindig történt valami érdekes, ha a balfelőlinél állt, a másik oldal két öreg házára látott, az egyiknek az alján motorszerelő műhely volt, a távolabbinak meg könyvkötészet. De ha a jobbfelőli bejáratnál állt, szemügyre vehette, kik járnak a sarki snapszbutikba, nézhette a tejcsarnokot, ahová időnként kerékpáron érkezett a pékinas a friss zsemlével teli, jókora hátikosárral, vagy ahogy a gumirádlis kocsiról hordták be a nagy kannákat, és ahol mindig lehetett kapni igazi liptai túrót meg kvárglit, amit kedvelek a sörivók. De ellátott az egész utca hosszán a Makk hetes vendéglő téglafaláig, a fölötte kihajló diófa ágakig, amiken a színes körték esténként szivárványosra festették a járdát, s el az órás boltjáig, meg a szegényház feketére festett, lándzsás kerítéséig.

Nyáron az ajtók tárva voltak, átjárta a söntést a levegő, itt iddogáltak állva, diskurálva a vendégek, közben-közben a beugrók is, csak úgy futtában, a pultnál hajtották fel a pohár söröket, fröccsöket. A vendéglős ilyentájt nem is volt az üzletben. A várost járta, az előjáróság hivatalait, a szaküzletben vásárolt pincészeti kellékeket vagy más ügyeket intézett, avendéglősné meg a fiú szolgált ki, nem volt megállás, jöttek, mentek a kuncsaftok. Az utcák csendesek voltak, de néha stráfkocsik zörögtek el a ház előtt, a lovak patkói csendültek a keramitos úttesten, némelyik ló meg is csúszott a fényes kövezeten, vagy el is esett, akkor aztán volt látnivaló, ahogy a kocsis káromkodva próbálta talpra ösztökélni, legtöbbször ki kellett bontani a hámból, hogy a patájával karistolva fel tudjon kecmeregni. A szemközti szerelőműhelyből olykor felbődült egy-egy motor, ahogy javítás közben kipróbálták. A járdán is túráztatták a kisebb-nagyobb köbcentis Csepeleket, Zündappokat, pöfögték a büdös füstöt a kipufogók, csupa olaj volt a kövezet. Versenyzők jártak Makacs úrhoz, megbíztak a munkájában, mindig ott nyüzsgött egy csapat bőrnadrágos, dzsekis férfi, aztán átvonultak a vendéglőbe, megtöltötték a söntést hangoskodva, fröccsöket rendelve a mester kontójára.

A postások olyankor már ott voltak. Ültek a söntés egyetlen asztalánál hárman- négyen a kerületből. A táskájuk laposan hevert mellettük a padlón, kihordták a leveleket, felszólításokat, végzéseket meg a pénzesutalványokat, elővették, amit az asszony csomagolt délre, vagy amit a hentesnél vettek, fejhúst, disznósajtot, tányért kértek meg fröccsöket. Falatozva mesélték a napjukat, a hajnal óta tartó talpalást.

A fiú szerette a kószálást is a nyári koraestéken. Az esti forgalom előtti órákban csendes volt az üzlet, ilyenkor ugrottak át apjával a közeli moziba, az Odeon bejárata egy bérház udvaráról nyílott, a ház lakói a kapuzárásig hallhatták a fel-felívelő filmzenéket, háromnegyed tízig tartott az utolsó előadás. Jó kis mozi volt, perecet is árultak, a szünetekben pedig szagos vizet fecskendeztek szét, hogy frissítsék a levegőt. A fél négyes előadásra mentek mindig, az apja meg ő, aztán sietni kellett haza, mert hat óra felé már szállingóztak a vendégek. Jó filmeket láttak, vígjátékokat Vaszary Pirivel meg Kiss Manyival, meg akkor még a táncos komikus Páger Antallal, de látták az Elnémult harangokban Kiss Ferenc vad, román pópáját, meg egy másik megrázó filmet is, a Kirchfeldi papot.

Ha nem volt új film, szeretett végigmenni a Dob utcán a körútig, a Vesta moziban mindig cowboyfilmeket adtak, az utcára nyíló oldalajtók félig mindig nyitva voltak, megállt leselkedni, így, oldalvást furcsán megnyúlt alakokat látott, és hallhatta az orrhangú angol szöveget. Szemben a földszintes ház kapuja előtt strázsáltak az utcanők, színesek voltak és hangosak, megszólították a férfiakat, ezért aztán soha nem ment át az oldalukra, de nézte, kit tudnak becsalni a házba.

A körúton mindig nagy volt a forgalom, a Rákóczi út felé vette az irányt, elment a Royal Revü Varieté előtt, az épület kapujában kerekes székében, plédbe bugyolált lábbal mindig ott ült egy kis, tömzsi férfi, aztán elért a Dohány utcáig. Néha kedve támadt bemenni a Híradó moziba, akkoriban nyílt meg, és folytatólagos előadások voltak, a vetítővászon fölött kékes fény világította meg a számokat az órán, mindenki tudhatta, mikor járt le a megváltott jegye. Leginkább a Regard sur le Monde, a francia híradó miatt ment be, meg a trükkfilmek miatt, és jó volt néha az amerikai jazzfilm, Benny Goodman fehér szmokingban vezényelte a bandát.

Ha elérte a körutat, a Nemzeti óráján láthatta az időt, befordult a Rákóczi útra, a Hauer cukrászdából édes illatok szálltak ki a benzingőzbe, aztán a Divatcsarnokkal szemben az olasznál vett két gombóc fagylaltot. Ahogy közeledett, mindig remélte, hogy ott lesz a nő. Mert néha csak a köpcös tulajdonos hangoskodott a pult mögött, de ha a fiúnak szerencséje volt, akkor a signorina szolgált ki. Harminc felé járhatott már, de a szeme elbűvölte a fiút, meg a laza, barna kontya. Az asszonyok, ahogy ez is,

jobban izgatták, mint a lányok. Ahogy átnyújtotta a tölcsért, összeértek az ujjaik, amit a nő észre sem vett, csak a fiú tartotta érintésnek.

A Baross tér sarkán, a Filléres Áruháznál még mindig őrá gondolt. Csak aztán jutott eszébe, hogy a bazár büféjében lehet a város legjobb virslijét kapni, tormával adják, papírtálcán, de most mégsem szánta rá magát, hogy betérjen. Ha a nagyanyjával arra jártak, soha nem hagyták ki.

A Rottenbiller utcában elment a Szelecky-féle vegytisztító előtt, a pinceműhelyből gőz áramlott ki a járdára, aztán elért az Anzenberger péküzlethez meg a sarok után az Állatorvosi Főiskoláig, és azon túl már csak az OMTK tejüzem meg a Mauthner terménykereskedés lerakata következett.

Mehetett volna a Liget felé a Damjanich utcán, de már haza kellett menni. A Makk hetes téglafallal körülvett kerthelyiségénél befordult az utcájukba, s mire az üzletükig ért, már jócskán besötétedett. Zsinat fogadta, a levegőben úszott a cigaretta füst, az asztaloknál már ott ültek a vendégek, ment a kártya, az apja fekete nadrágban és felgyűrt ujjú fehér ingben két kezében markolva éppen hat korsó sörrel indult az egyik asztalhoz, közben szólt neki, hogy álljon be a pultba, és mossa el a poharakat.

Indult az esti forgalom.

A nyitott ajtókon át beáramlott a nyárest melege. A fiú pult mögül kilátott a Makk hetes diófáján égő színes körtékre. Mintha a zene is odahallatszott volna a kerthelyiségből. *Egyszer megmondom neki, hogy tetszik a szeme. Egyszer megmondom,* gondolta, miközben az üvegmosóval sorra vette a poharakat.